

DENGÊ KOMKAR

Sal : 4
Wext : 26.5.1982
Hejmar : 41
Biha : 1 DM

KOVARA FEDERASYONA KOMELÊN KARKERÊN KURDISTAN LI ÊLMANYA FEDERAL

FAŞİZMÎ HEP BİRLİKTE YENECEĞİZ

NAMEYÊN XWENDEVANAN

KÜRDİSTAN'DA

KÖLE "KUNDA - KİNTE" FİLMİNİ İZLEDİK

Bacı ve kardeşlerime,
Ben Kürdistanlı fakir bir köylüyüm. Geçimimi Almanya'da inşaatta çalışmakla karşılıyorum. Sömürgeci Türk devleti kendi çıkarları için, kendilerine döviz getirmemiz için bizi dostları olan Alman emperyalistlerine sattılar. Bu sene Kürdistan'a izine gittiğimde faşist cuntanın halkımıza nasıl işkence yaptığına dair gördüğüm birkaç olayı size yazıyorum. Bir Malatyalı ilerci emekçi geçimini temin etmek için ailesi tarafından bilinmeyen bir yere çalışmaya gitmiş (1.12.81). Faşist komando çeteleri hanımını karakola götürerek kocan nerede diye kendisine hayvanca işkence yapmışlardır. Adamın karısı köyden başka yer tanımadığını ve kocasının nerde olduğunu bilmediğini söylemiş ve kendilerine gidin arayın bulun demiş. Bunun üzerine kadına vahşice işkence yapıyorlar. Kadın gebe idi. Kadın eve perişan bir vaziyette varırken çocuğunu ölü olarak doğurur ve kendisi de bu faşist işkence sonunda hayatını kaybediyor. Geride 6 çocuk yetim ve perişan kaldılar!

Yine Diyarbakir'de mahkemeye getirilirlerken gözlerimle şahit oldum. Mahkemenin önünde bir asker yığını vardı. Cemselerle "mahkum" adını verdikleri ilerci insanları getirip mahkeme önünde indirdiler. Onlar sömürgeci-faşist cuntanın zincirleriyle birbirlerine bağlı bir şekilde halkın gözü önünde dipçiklenerek mahkemeye sokuldular. Onlar dan bazılarının kolları, bazılarının gözleri şişik, bazılarının ayakla-

rı sakattı. Yani içlerinde sağlam kişi yoktu. Hepimiz zenci köle Kunta Kinte'nin filmini seyrettik. Sanki bu olay da aynen ona benzerdi.

Bir başka olaysa şöyle: Kürdistanlı bir genç 12.1.1982 tarihinde batıda askerlik yaptığı ilden gözü kapalı olarak Elazığ'a işkencehaneye getirilir. Suçu halkını sevmek ve halkı tarafından sevilme idi. Bu Kürdistanlı genç iki hafta işkencede ölüm döşegine girmiş şekilde barbarca işkence görür. Daha sonra kendisinden hiç laf almadıklarından yarı ölü bir şekilde gece ailesinin kapısına bırakılır. Kürdistanlı genç işkencehanede çok üşüdüğünden asker elbisesini ister, askerler şu cevabı verir: Asker elbisesinin bir şerefi vardır, size layık değil, çünkü Kürtler şerefsizdir ve bölücülük yapıyorlar.

Bu yazdıklarım sadece gördüğüm olayların birkaç tanesidir. Fakat bu işkencelere rağmen halkımızın mücadelesi durmamış tam tersine gittikçe alevlenmektedir. Faşist cunta da sökmeye, o gitgide halkımızın gözünde teşhir olmakta, halkımızın ona karşı kini haklı olarak büyümektedir.

Hiçbir güç halkımızın özgürlük mücadelesini durduramaz.

Kahrolsun sömürgeci faşist cunta!

Yaşasın özgürlük!
Not: Bu mektubumu Denge KOMKAR kanalıyla yurtsever insanlara ulaştıracağımıza inanıyorum.

Devrimci selamlarımla.
Kürdistanlı bir işçi
Hamburg

GÜÇLÜKLERİ Aşacağız

Arkadaşlar,
Bir Denge KOMKAR okuyucusu olarak bulunduğum yerde yaptığımız çalışmalara değinmek istiyorum.

Biz burada bir Alman ve Yabancılar Grubu kurduk. Çeşitli çalışmalar yapmak üzere bir de program yaptık. Öğrenci olduğumuz için çalışmalarımız daha çok üniversite çevresindeki arkadaşların sorunlarına yönelik oluyor. Örneğin: Dil okulu,

hazırlık sınıfı, kayıt işleri, oturma ve ev sorunu, Yabancılar Polisi ve diğer yetkililerle olan ilişkilerimiz, Alman öğrencilerle olan ilişkiler ve benzeri konularda karşılaşılan güçlükleri aşmaya çalışıyoruz. Ayrıca, Yabancılar Kanunu, daha doğrusu yabancılar politikası, sığınma hakkı ve yabancı düşmanlığı ile ilgili olarak da çalışmalar yapıyoruz.

Mücadelenizde başarılar.
D.Ö. Giessen

PIR BIJİ TEVGERA SOSYALİST

Hevalên delal,
Diroka Kurd wusan nişan dide ku, ev sed salan zêdetire gelê Kurd dî bin destê dijmin da maye. Dî dema Osmaniyan da lî ser Kurdan gelek zordestî û zîlîm hebûye. Hebûnê sererd û bînerd talan kîrîne, jî aliyê dîn nehiştine gelê Kurd zman û çanda xwe pêsta bîvin.

Dema ku Mîstefa Kemal karê xwe qedand, vê carê ordiyên xwe ajote ser gelê Kurd. Dî vê demê da zordestiyên lî ser gelê me hîn jî zêtîr bûn. Mîstefa Kemal dema ku karên xwe xelas kîr, gîlî-gotîne xwe ne anî cih. İdolojiya wî, idolojîke nîjadperestî û şoven bû. Wî ev idolojî vê carê ser gelê Kurd, da meşandin. Wî digot "Tirkek beramberî cihanê ye" û "Ez dilşame ku ez Tirkîm..." Kevneperestiyê û paşverûtiyê serî hildabû lî seranser welêt belav dibû. Lê gelê Kurd stûyê xwe tu

caran nîmz nedikir û bêdeng ne dîma. Ev cuntaya faşist jî nîkare dengê gelê me bide birînê. Dengê KOMKAR dengê gelê meye û bawerîya gelê Kurd pîr Dengê KOMKAR heye.

Biraderên hêja,
Dijminê zordest tu caran nîkare pêşîya tekoşîna sosyalizmê bigre. Hemû gelên cihanê wê rîzgar bîvin û wê bîghêjine azadiya xwe. Em bawer dikin ku "Riya Azadî" wê pêşengîya vê tekoşîne bike û ev tekoşîne wê rîya sosyalizmê da bimeşe. Azadiya gelê Kurd bî roj pêşva dîçe û qeyd-zincîrên faşîzmê wê biqetînin.

Bîmre faşîzm û imperialîzm!

Pîr bijî tevgera sosyalist!
Bijî Azadî!

Jî Kurdîstana Tirkîyê
GERNAS

BIJÎ NEWROZ BIJÎ AZADÎ

Hevalên xebatkar,
Ez slavên şoreşgerî jî bo

Hevalên xebatkar,
Ez slavên şoreşgerî jî bo Newrozê diyari we dikim.

Îsal lî welatê me Kurdîstana Suriyê keç û xortên Kurd lî serê çîyan belav bûn û agirê Newrozê dadan, mina rojê lî me hîlat. Mîletê Kurd tev jî nî mîr, keç-xort, pîr-kal û zarokên piçûk dî nav gul-kulîkên rengîn

lî Kurdîstanê derketin cejna xwe bî hevra pîroz kîrin. Keçên Kurdan destmalê serê xwe kîrbûn ala kesk, sor û zer, ba dîkîrin. Birader û hevalên Felestin jî tevî me bûn û em hevra meşîyan.

Ez cejna gelê Kurd pîroz dikim û serfiraziya gelên bînder dixwazim.

Bijî Newroz!
Bijî Azadî!

Ehlan - Afrin

ÖRGÜT HABERLERİ

● Alman ekonomisi bunalım geçiriyor. Tekelci sermaye ise bunalımın suçunu ve yükünü işçilere yüklemek istiyor. Bu amaçla durmadan işyerleri kapatılıyor, işçilerin işlerine son veriliyor.

Parababalari fazla kar sağlıyamadıklarından, Frankfurt şehrindeki DAMAG tesislerini kapatma kararı aldılar. İlk iş olarak da 140 işçinin işine son verdiklerini açıkladılar. Fabrika işçileri, işyerinin kapatılması ve işçilerin işlerine son verilmesi kararına karşı 29 Nisan 1982 tarihinden itibaren direnişe geçtiler.

İşçilerin birliğini bozmayıacağına anlıyan işveren başka bir hileli yol tutturdu. İşçilerin evleri tek tek dolaşarak, bildiri dağıtıldı. Bildiri de şöyle deniliyor: "Direnişten vazgeçip işbaşı yapınız. Direnişte geçirdiğiniz günlerin parasını zaten alamıyacaksınız. Şayet direnişi sürdürürseniz, sizlere de çıkış verilecektir."

Frankfurt Kürdistan İşçi Derneği üyesi işçiler, sınıf kardeşleriyle baştan itibaren dayanışma içerisine girdi. Kürdistanlı emekçiler, direnişte bulunan kardeşlerine destek sağlıyor, onlarla birlikte nöbet tutuyor ve üzerlerine düşen diğer görevlerini yerine getirmek için çalışıyorlar.

● İşçi sınıfının birlik, mücadele ve dayanışma günü olan 1 Mayıs'ı çeşitli ülkelerden sınıf kardeşlerimizle birlikte kutladık.

Yürüyüş 15.000 emekçinin katılımıyla sabah saat 9.00'da başladı. Miting alanında DGB içerisinde bulunan çeşitli ülkelerden temsilciler konuşma yaptılar. Bu sırada sayıları 250-300 arasında olan ırkçı "Nazi Gençleri" milliyetçi ve gerici sloganlar atarak, miting alanındaki kitleye saldırmaya başladılar. Ama kitle aktif biçimde karşı koydu ve saldırganlara hak ettikleri dersi verdi. Polis ise ancak bu andan itibaren müdahalede bulundu.

Daha sonra bazı basın organları saldırganları "Futbol meraklısı gençler" diye lanse etmeye kalkıştı. Kuşkusuz saldırganların püskürtülmeleri bu tür niyetleri olanlar için iyi bir ders niteliğindedir.

Savaşımız, şirin ülkemizde halkımıza ve 1 Mayıs'a vurulmuş sömürgeci zincirini parçalayıp, bayramları özgürce kutlamak içindir.

● Alman Komünist Partisi'nin davetlisi olarak 30 Nisan 1982 günü Frankfurt'a gelen Ermenistan Sosyalist Halk Cumhuriyeti "Halk Dansları Gurubu" birbirinden güzel birçok folklor gösterisi halka sundu. Geceye yaklaşık olarak 1000'in üzerinde seyirci katıldı.

Geceyi Ermenistan Komünist Partisi adına bir temsilci açtı. Daha sonra çeşitli folklorlar ve müzik gurubları sahneye çıktı. Eski doğu müzik aletleriyle beraber programı süsleyen Ermeni sanatçıların üstün başarıları gecede ilgi ile izlendi.

Geceye aynı şekilde KOMKAR bir mesaj göndererek, başa dileklerinde bulundu. Ayrıca bir demet kırmızı karanfil sanatçılara armağan edildi. Yine Frankfurt Kürdistan İşçi Derneği, gecenin yapıldığı salonda bir stand açarak, yayın satışı yaptı.

Gecenin sonunda sanatçılar ve misafirler değişik dillerde Enternasyonal marşını hep birlikte söylediler. Onların dili değişik idi, ama enternasyonalizmin devrimci ruhu kitleyi bir yumruk gibi dimdik ayakta tutuyordu.

SERVAN – Frankfurt Dengê KOMKAR Muhabiri

● Bremen'deki Kıbrıslı ilerici-devrimci öğrenciler "Kıbrıs" konulu bir seminer düzenlediler. Semineri, derneğimizin yanı sıra Yunan İşçi ve Öğrenci Derneği ile FİDEF üyesi Türk işçileri derneği de destekledi. Alman, Türk, Kürt ve Yunanlılardan oluşan yaklaşık 150 kadar kitlenin katıldığı seminerde, Kıbrıs'ın tarihi, ekonomisi, stratejik önemi ve son politik gelişmeler üzerinde duruldu. ABD emperyalizmi ve NATO'nun Kıbrıs'tan elini çekmesi ve tüm yabancı işgal ordularının adadan geri çekilmesi istendi. Daha sonraki bölümünde, derneğimiz folklor ekibi Bitlis ve Elazığ oyunlarını sundu. Ayrıca, yayınlarmızın da satıldığı gece, uluslararası örgütlere yazılan, seminerdeki görüşleri içeren, bir mektupla son buldu.

● Bremen'de, 27.03.1982 Cumartesi günü ABD'nin dünya üzerindeki gerici-faşist yönetimleri destekleme politikası ve özellikle de El Salvador'daki faşist cuntayı protesto ve savaşan halk güçleriyle dayanışma yürüyüşü yapıldı. Yürüyüş 4 binin üzerinde bir kitle katıldı. Kürdistanlı işçi ve öğrencilerde bu yürüyüşte yerlerini alarak uluslararası dayanışmanın bir örneğini verdiler.

BEDO – Bremen Dengê KOMKAR Muhabiri

KÖLN KÜRDİSTAN İŞÇİ DERNEĞİ ÇALIŞMALARINI SÜRDÜRÜYOR

Köln Kürdistan İşçi Derneği II. Kongresinden sonra çalışmaları hızlandırdı. Bu çalışmalardan bazıları şöyledir:

— Önceden kararlaştırılmış olan günlerde dernek lokalinde değişik filmler gösterilerek, kitlelerin çeşitli konularda bilgilendirilmesine çalışılıyor.

— 6 Mart günü Köln'ün merkezi olan Neumarkt'da Yeni Nazilerin faaliyetlerine ve yabancı düşmanlığına karşı ortaklaşa yapılan protesto eyleminde yerimizi aldık. Aynı gün şehrin bir başka semtinde yapılan bir anti-faşist yürüyüşe katıldık.

— 11 Mart'ta Falken'lar ve Sosyal Demokratlarca ikiyarı eylemi destekledik.

— 20 Mart günü yabancı düşmanlığını protesto etmek amacıyla düzenlenen mitingde aktif olarak bulunduk.

— 13 Mart günü idamları protesto etmek üzere düzenlenen bir toplantıda yerimizi aldık.

— 20 Mart günü Neumarkt'da düzenlenen ve faşist cuntanın uygulamalarını kınayan mitingde de derneğimiz yerini aldı.

— 17 Nisan günü Filistinlilerce düzenlenen mitingde aktif biçimde destekledik ve dayanışmamızı dile getirdik.

— Oster Marsch nedeniyle düzenlenen ve Dortmund'a kadar süren yürüyüşe katıldık. Değişik dillerde yazılmış çok miktarda yayınlamızı sattık.

KALO-- Denge KOMKAR Köln Muhabiri

● Kesên aşitixwaz lı hemberi şerxwaziye dı roja 10.4.1982'an da dest bı xwepê şandineke sê rojin kırı. Ew sê rojan peya meşyan. Keç-law, mezin-pıçuk bı hezaran kesên şer naxwazın, kesên zêdebûna çekan naxwazın, mina aveke rabûyi, dimeşyan, diherikin.

"Ü binın

Rojên aşitiye

Meşin bı hezaran

Bı yek dıl û bı yek raman"

Roja 12.4.1982'an kesên aşitixwaz ji çaraliyan da ketine nav bajarê Dortmund'e. Hezaran mirov ji kuçan û kolanan da mina lehiyek xwinê derbaz bûn. Ev hezar kes bîbûn kulmek û dengê. Bı hevra dengê xwe bîlind dıkırın û digotin "Çekan ra Na".

Mina çaraliye Elmanya Federal lı bajarê Dortmund'e ji Komela Karkerên Kurdistan lı çalaki dı vê meşinê da ciyê xwe girt. Dengê xwe gihande dengê aşitixwazên cihanê. Me xwarın û vexwarinê xwe frotn. Kesên aşitixwaz lı ser rewşa tekoşina zadiya Kurdistanê hatın agahdarkırın.

● Yekê Gulanê cejna (cyda) karker û xebatkarên cihanê ye. Roja yekiti, piştgurti û roja tekoşinê ye. Vê rojê da bı milyonan merw ref bı ref, mıl bı mıl mina lehiyek dimeşın.

Lı bajarê Dortmundê ji karker û xebatkarên Kurdistanê bı rengekî dılxweşi û şahî dı meşina Yekê Gulanê da ciyê xwe girtın. Deng dan dengê xebatkarên lı hember neheqî û zordestiyê. Karkerên Kurdistan lı hember faşizm û koletî derdiketin, bı hevra dengê xwe bîlind dıkırın û digotin:

BIMRE CUNTAYA FAŞİST LI TIRKIYE !

ŞERİFZADE – Nuçegihanê Dengê KOMKAR

İl Dortmund

Değerli arkadaşlar,

24 Nisan tarihinde Pforzheim Yüksek Okulu'nda enternasyonal bir gece yapıldı. Biz Kürdistanlı öğrenciler de geceye katıldık, yiyecek ve içecek sattık.

Ozan arkadaşımız gecede türkülerimizi sunmaya geçmeden önce genel olarak Kürdistan hakkında bilgi verdi, ülkemizin dört parçasında olup bitenleri anlattı. Özellikle Türkiye Kürdistanı'nda faşist cuntanın halkımıza karşı girişmiş olduğu soykırım, baskı ve zorbalık; idamla yargılanan sendikacıların, tutuklanan onbinlerce ilerici, yurtsever ve demokrat insanın durumu ile idamlar hakkında konuştu. Bu, geceye katılanları çok etkiledi.

Biz KOMKAR sempatizanları olarak gecede sattığımız yiyecek ve içecekten gelen geliri, halkımızın tek yığın örgütü olan KOMKAR'a bağışlamayı yurtseverce bir görev sayıyoruz. Parayı Kontonuz'a gönderdik.

En içten selamlarımızı iletir, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Pforzheimdaki KOMKAR sempatizanları

devamı sayfa 4 de

ÖRGÜT HABERLERİ

Baştarafı sayfa 3 de

Münih Anti-faşist Dayanışma Komitesi Genişletildi

1979 yılında 8 ilercî örgüt tarafından kurulan ve anti-faşist, Anti-emperyalist ilkeler doğrultusunda mücadele veren Münih Anti-Faşist Dayanışma Komitesi, bugüne değin birçok yararlı çalışmalarda bulunmuştur.

Son olarak 10 örgüt arasında yapılan görüşmelerde anti-şovenist ilkenin de kabul edilmesi sonucu, Komite hem örgüt sayısı bakımından, hem de genel ilkeler doğrultusunda genişletilmiş oldu.

Komite'de yer alan örgütler şunlardır: Kürdistan İşçi Derneği (Münih), HDF, Gerçek (Münih), MİDER, Yurtseverler Birliği, Halk Kültür Merkezi, DİB-FAK (Münih), Dev-İşçi (Münih), İşçinin Sesi Taraftarları, MTKB.

Komitenin, bundan böyle anti-faşist, anti-emperyalist, anti-şovenist ilkeler doğrultusunda daha da yararlı çalışmalarda bulunacağı inanılmaktadır.

XEZAL - Münih Dengê KOMKAR Muhabiri

faşistlerin gecesi engellendi

Türk faşistleri, "Aşklar Şölenu" adı altında 18 Nisan günü bir gece yapma kararı almışlardı. Bunun duyulmasının ardından Alman, Kürt ve Türk demokratik örgütler biraraya gelerek bu gecenin engellenmesi için birlikte davranmaya karar verdiler. Faşistler düğün yapılacağını söyleyerek bir salon tutmuşlardı. Yapılan girişimlerden sonra salon mukavelesi feshedildi.

Daha sonra faşistlerin aynı geceyi kendi derneklerinde yapma kararı aldıkları öğrenildi. Bunun üzerine bir protesto miting ve yürüyüşü düzenlendi. 18 günü gerçekleştirilen eylem sırasında demokratik kuruluşlar faşist saldırıları kınadı ve Faşist Türk Federasyon'un kapatılması ile faşist yuvalara karşı daha etkin mücadele verilmesi gereği dile getirildi.

SERHAT - Düsseldorf Dengê KOMKAR Muhabiri

MÜNİH'TE KÜRT HAFTASI DÜZENLENDİ

Münih kentinde 11-18 Mayıs tarihleri arasında Kürt haftası düzenlendi. Münih Kürdistan İşçi Derneği haftayı organize etti ve şehrin Uluslararası Af Örgütü birimi ile, Irak Kürdistanı'ndan Yekiti sempatizanları tarafından da desteklendi. Hafta boyunca toplantılar düzenlenerek, filmler gösterilerek Kürt halkının karşı karşıya bulunduğu sorunlar hakkında yabancı kamuoyu bilgilendirildi.

İlk toplantı 11 Mayıs günü yapıldı. "Kürtler-Bir Halkın Kaderi" adı altında gerçekleştirilen toplantıda yazar Jürgen Roth konuşmacı olarak hazır bulundu ve Kürdistan sorununu çeşitli yönlerden ele aldı. Daha sonra tartışma açıldı, sorulan sorular cevaplandırıldı.

12-17 Mayıs tarihleri ara-

sında ise "Sürü" ve "Biz Kürdüz" filmleri gösterildi. Film gösterilerinin bittiği gün gene bir toplantı yapıldı, tartışma açıldı.

18 Mayıs günü fest (şenlik) düzenlendi. Şenlik sırasında Kürt folkloru ve müziğinden örnekler sunularak, Kürdistan'ın geleneksel yemekleri tanıtıldı.

Kürdistanlı işçi ve aydınlar hafta boyunca toplantılarda görev üstlendiler, bildiriler dağıttılar, ziyaretlerde bulunup, halkımızın sorunlarını anlattılar.

Bölgede yayınlanan gazeteler haftayı haber olarak verdiler.

Hafta Kürdistan sorununun Münih'teki ilercî çevreler tarafından daha iyi bilinmesine ve tanınmasına yardımcı oldu.

KULİLKÊN KURDISTANÊ

İro zarokên me dî nav tîrs- xofeke mezîn da mane. Jî ber belengazî, xîzanî û nezaniyê ew tucar rûyê rehetîyê nabînin. Lî cihanê tu zarok wek zarokên Kurd wusan bextreş nînin. Ew zarotîya xwe dî nav biçûktîke tal û tîrş da derbaz dîkin. Lê disa jî mezîn dîbin. Ew dîçin ber gohkan, ber berxan, dîçme avê û wextên vala jî alikariya dê-bavê xwe dîkin. Ew bî zîkeki têr, dîda birçî her şev dîkîne xewê û xewên şevan lî wan heram dîbin.

Lî Kurdistanê nîha dê-bavê gelek zarokên Kurd tunene. Ew lî ber diwara tî-birçî sêwî mane. Dê-bavên wan bî destê dijmin da hatîne kuştin. Rûyê zarokên Kurd kêr dîkenin, jî ber ku ew şa nabîn û dî bin perbaskê guhdarîke germin da mezin nabîn. Dî malên wan da hertim şîngîrî, gazî, lomam û derd-kul hene. Bî kurtî iro zarokên me dî nav rewşê nebaş da dijîn û mezîn dîbin.

Gelek zarokên Kurd jî ber tunebûn, belengazî û diwariyan tucar rûyê dîbistanan nabînin û dî nav nezaniyê dîxemîqîn. Dî nav tariyê da ew nezan û çavîrtî mane. Yê ku dîçîne dîbistanan jî 5-6salan serê xwe bî zmanê Tîrkî va dîşînin, tu tîşteki dîn fêr nabînin. Zmanê Kurdî zmanekî qedexekîriye jî bo zarokên Kurd. Ew pêvîstî Tîrkî hinbîn, lê ew nîkarî baş vê xwendîne bîqedînin û Kurdî-Tîrkî tevlihev dîkin. Bî xwe ev herdu zîman jî hev cudane û tu pêwendîyên wan bî hevra tune.

Hêzên zordest û kolonyalist jî aliyê dîn nahêlîn dê-bavên zarokan navê zarokên xwe bî Kurdî dayîn. Navdanîna zarokan bî Kurdî lî Kurdistanê hatiye qedexekînin. Bî taybetî ew yek lî Kurdistanî Tîrkîyê zef berbiçave. Ev zordestî iro lî Elmanya Federal jî dajo. Konsolosên Tîrkî lî Elmanya Federal, dema ku dîbînin navê zarokan bî Kurdî hatiye danîn, ew zef diqehîrîn û hêrs dîkevin. Paşê listên dirêj derdîxî û dîbêjîn: "Ev nava dî listê da tune, bo vê yekê hîvî navi nîkarî zarokê xwe bîkîn". Ev bersîva hov jî bo zarokên Kurd bî rasti zordestîke mezîne.

Lî Elmanya Federal jî bo hemû biyanîyan - Tîrkî, Yunanî û Yugoslavî maf heye ku dî radyo û televizyonan da bî zmanên xwe va deng bîkîn. Disa jî bo zarokên van netewan, dî dîbistanan da zmanê dayka wan serbest û azade. Lê zarokên Kurd tenê pêvîstî zmanê biyanîyan va hin bî. Lê zarokên Kurd dî malê da bî Kurdî dê-bavê xwe ra deng dîkin, dî dîbistanan da Elmanî û lî derva kuçe-kolanan da jî Tîrkî deng dîkin dîpeyîvîn. Ew bî vî tî nav du avan da dimînin û karîna tu zmanekî çêtr hin bî. Carna hemûyan tevlihev dîkin û bî zmanê "ESPERATO" deng dîkin. Misal, careke zarokeke Kurd dîl dîke here malê û bî Kurdî-Elmanî hevra dengî diya xwe dîke, dîbêje: "Dayê ez dîçîme ZU HAUSE". Dî vê misalê da jî xweş tî dîtin ku pîrsa hinbûna zmanê Kurdî jî bo zarokên Kurd pîrseke wusan piçûk nîne û mîrov, nîkare piştî guhê xwe ra bavêje. Bo vê zor pêvîste em hemû guhdarîke mezin bîdîne ser vî pîrsê.

Rîya şoreşê, rêke dîr-dîrêj, çal û korte, bo vê yekê gîhiştî û hinbûna zarokên me jî nîha va despêneke lî ser him û bawerîyên rast da nemeşe, serketîna me dîkare hin jî dî bajo. Biçûkên iro, baş tî zanînin mezinê sibê ne. Jî bo ew nekevî dest û hembêza îdeolojiya burjuvazîyê, pêvîste em zarokan jî hemû xeletî, şaşî û kêmasîyan bîparêzîn. Mezinbûna karên politik carna van pîrsan dî bin sîya xwe da dîhêlîn û ev pîrsana dîkarîna jî ber çavên me bîrevîn. Lê ev yek nebaşê. Pêvîste em jî hemû alîyan va karên xwe bînhêrîn û wan pêştî bîvîn. Disa hewce em hemû bendên dîyalektîk dî nav xebatê da jî hev nedîn qetandî û pêvîste em wan bî hevra grêdîn.

Dî roja 1'ê Hezîrê - Roja Zarokên Navnetewî da bî rasti rewşa zarokên Kurd nebaşê û bîna mîrova venake. Lî em bawer dîkin ku dî Kurdistanê azad û demokratîk da hemû zarokên Kurdistanê wê şa û bextewar bîjîn.

13 Mayıs 1974'te idam edilen

LEYLA KASIM'ın anısı yaşatılacaktır

Leyla Kasım Bağdat Üniversitesi'nde okuyan gencecik bir öğrenciydi. Ama O, aynı zamanda Kürdistan'ın özgürlüğü uğrunda mücadele veren kararlı bir savaşçıydı da. Düşman bu durumda olan binlerce Kürdistan'lı yurtseverden olduğu gibi Leyla'dan da çekiniyordu. Nitekim çok geçmeden Baas yöneticileri kendisini tutuklattılar.

Düşman önceleri O'nu mücadeleden caydırmak ve boyun eğdirmek için çeşitli yollara başvurdu, hile ve şantaj yaptı. Ama sömürgecilerin hiç bir şeytani planı Leyla'yı inançlarına saygısızlık etme yoluna itemedi. O, halkının özgürlük mücadelesine ihanet etmedi. Çok genç yaşta olmasına rağmen, onurlu bir şekilde ölme-boyun eğmeye tercih etti.

Kanlı Baas yönetimi Leyla'yı idam etmekle yeni bir cinayet daha işledi ve halkımızın yiğit evlatlarından birinin daha hayatına son verdi. Ama Leyla ölmedi,

yaşıyor. Leyla KASIM şimdi Kürdistan'ın bütün parçalarında bilinip tanınıyor ve anısı köleci baskılara karşı savaşarak yaşıyor. Elbette ülkemiz binlerin, onbinlerin fedakarca çalışmaları ve gerektiğinde hayatlarını bu şekilde feda etmeye hazır olmalarıyla kurtulabilir.

Daha Leyla'nın asıldığı gün, Kürdistan'ın Sesi Radyosu'nda yayınlanan bir okuyucu mektubunda O'na şöyle sesleniliyordu:

"Leyla bugün bizim, bütün Kürtlerin dilindedir. Gözümüzün önünde ve gönümüzdesin. Kahraman Filistinlilerden birisin bizim için. Kardeşim Leyla, onlar topları ve tankları ile Kürdistan'ı yıkaçaklarını zannediyorlar. Fakat onlar bu hayalleri ile yalnız aldanıyorlar. Sana Kürdistan topraklarından bir demet gül ve nergiz yollayacağız. Ellerin soğuk bir demir kısıkaçı içindedir. Bana mühlet ver. Kürdistan ve senin kurtuluşun yakındır."

ZORDESTİKE NÛ LI BAJARÊ DİYARBEKİRÊ

Lı girtigeha Diyarbekirê dı roja 21 Adarê cuntaya faşist bî çek-silahên sıvık û gran va gelek welatparêzên Kurdistanê dan ber gullan. Jı van girtiyên politik pır kes hatın kuştın û birindar bûn.

Angori nûcayên dawin, welatparêzên Kurd dıl kırîne ku dı girtigeha Diyarbekirê da cejna Newrozê dı nav xwe da piroz bıkın. Lê dema ku zabıt û leşkerên cuntayê vê yekê dıbinin, nışkêva vi cihê ku girti lê diminin, didine ber gullan. Paşê cuntaya gelek kes dest bî dest can dıdın, bî gotına gotiya hejmara kesên ku hatine kuştın hın ji zêdene, lê kuştına 7 kesan raste. Cuntaya paşê cesedê van kesan dibe teslimê dê-bavê wan dıke.

Bı rastî lı Kurdistanê cuntaya serê gelê me bûye belake gran. Zordestiyên cuntayê tu sinoreki nas nake û hertım hın ji tujtır dıbin. İro bı hezaran kes lı bajarê Diyarbekirê dı bin heft kilitan da diminin. Cuntaya wusan ji lı van girtiyan dıxe ku wan tine halê kuştınê. Zordestiyên cuntaya faşist êdî serê lodê girtiye û gihîştıye bılindehike mezin. Zordestiyên cuntaya faşist ne yeke, ne dudu ye. Bı rastî birina dilê gelê me pır kûre. Vê cuntayê lı gündên Kurdistanê kevır lı ser kevıra nehiştıye. Leşker lı ser malên Kurdan da dıgrın, malan sero-bino dıkin, carna tıştên gundiyan bı destê zorê ji wan distinin û paşê gelek kesan ji bo lédanan dıgrın, dıbin. Bı rastî kilitên reş lı derê gundiyan ketine. Disa ev bazırğanên faşist gelê me dişêlin, rût-tazi dıkin. Wan çav berdane kerî nanê gelê me ji. Cuntaya gura birçitire, ji mara tazitire. Generalên faşist dıxwazın

gelê me hertım ti-bırçi be û hewcedari wan be.

Cuntaya faşist ji bo parastına "demokrasiyê" iro gelek bılind deng dıke û dı vi wari da riya êş nade tu kesî. Lı ser "demokrasiyê" ev cuntaya zordest ji her kesî zêdetır hûr drêse. Bı rastî cuntaya vır-derevan dıke û sosretiyên xwe dıxwaze bı vi tehri kıras bıke. Ew kumê Xelo dıde serê Celo, yê Celo dıde serê Xelo.

Lê cuntaya êdî nıkare zêdetır lı ser text bımıne, ew lingê xwe, êdî bı xwe ra dıqşine. Evren paşayê faşist ji bo şerma xwe veşêre, nıkare derkeve derva lı pêşiya aleme, ew ne şınaye û ne ji sayaye. Cuntaya faşist çı bıke-neke êdî rûmeta wê erdê ketıye. Hemû hêzên demokrat pêşverû û hemû mirovên dılpak hewce vır-derev û listikên generalên faşist raxine ber çavan û cuntayê sosret bıkın.

Dı zindan û girtigeha Diyarbekirê da leşker nahêlın tu kes ji şına xwe bilize. Ew nahêlın nasên girtiyan seriki bıdın wan. Leşker kêm xwarinê dıdene girtiyan, gelek caran ew ti-bırçi diminin. Ev girtiyan politik nıkarin rojneme-kovaran bıxwının û lı televizyonê bınêrın. Tu dıbinı yekten girtiyan hıldıdın dıbin û ezıyetên mezin lı wan dıkin. Cendekê wan dıdın ber elektrikê û bı daran va lı bin lıngên wan dıxın û wan ker-gêş dıkin.

Disa ji bo protesto û sosretkırına vê zordestiya cuntayê lı girtigeha Diyarbekirê, zor pêvıste hemû kesên welatparêz dengê xwe bılind bıkın. Disa hêzên demokrat-pêşverû lı hemberi dıjın pêvıste refên xwe bıdın hev û bışıdın. Tenê yekitiya me wê zora dıjın bıbe.

LEYLÊ

Leylê, lela me...

Me dilê xweda doza welê tra
tu nişan kırî,

Me navê piroz

Dani kêleka gotinê Kurdistan,
azayi, rasti,

Lê gava lı çiya me nêçir dıkr

Dılsar nişana çevê xwe dıgirt,

Gava me xwexwe bona nevsa xwe tele: çê
Bûka me bırın, dıkr,

Hêvya me kuştın.

Leylê, lela me...

qey bı moriya xewê em razandıbın,

Bı zêr-dolara em kor kırıbın,

Û gotinê xweşık mına guhara
kırıbın gu hê me.

Xapandın xêlyê,

rastiya herro ji me vedışart.

Derewya berçavk

rengê reş û şın

lı ber çavê me kesk û sor dıkr.

Leylê, lela me...

Kani bı avê xwe xeniqine

û naxulxulın, tenê dınalın,

Çıvika dengê xwe daqurtandiye,

ça bin çıkyayi

tenê devê xwe dıgrın-vedıkın,

Sêv û humêyê ku bışkoşk dabın

Kulilk ne ditın, bışkoşk dıwarın.

Leylê, lela me...

Xwina me bûye av, bûye avşor, hê sir,

Lê dewsa çavê mera bıde der,

dıqışe hundur,

Weki nemami

hundu rê meva me bıxeniqine.

Leylê, lela me...

Bûka pış perda, mın tu ne diti,

Lê çınki binê bıjangê mında

nava vê şevê

tek-tenê tuyi,

Nava tirêncê rojêye pêşın

Ewê berbangê pış çiya derdıkevın

tek-tenê tuyi

Kawi-kubari, rastî-mêrani

bı dêmê teye,

Tu mına dilek,

Wek parastına merivê xwedênas

tum pêşya mını.

Carna dıxazi goranya bêji

xwera bıstrêi,

Lê kela giri mına qurquşum

gewrya te digre,

dıxtımıne,

Û dewsa awaz, kubra goranyê

dewsa stranê

Tek nalıneke kûre fetısandi

Jı nav dıranê te dıfılite...

K u r d i s t a n !

Bıyî reş lı serê me,

Û em şerm dıkin

lı çavê teye melûl bınêrın,

Mına wan lawa

Ewê daikê ber çavê wana

bêhurmet dıkin,

Ew ji destê xwe ber xwe hıltının,

Ew ji destê xwe ber xwe hıltının

Weki pê wana

çavê xwe bıgrın.

TOSINÊ REŞİT

DUISBURG'TA FAŞİST CUNTAYA

Türkiye ve Kürdistan'lı demokratik örgütler 8 Mayıs günü Duisburg kentinde bir araya gelerek faşist cuntayı protesto ettiler. 19 demokratik örgütün birlikte hareket etmesi ve alanda toplanan 25 bin kişinin haykırması hiç kuşkusuz faşizme karşı verilen mücadeleden ileriye doğru atılmış güçlü bir adımdır.

Duisburg eyleminin gerek yurtdışında ve gerekse genel olarak Türkiye ve Kürdistan'da faşizme karşı yürütülen savaşa öğreticiliği ve yol göstericiliği vardır. Bu bakımdan tüm demokratik örgütlerin, bu eylemi sağlıklı değerlendirmeleri ve onu daha da ileriye götürmek için çaba harcamaları görevi her zamankinden daha fazla kendisini dayatıyor.

Bilindiği gibi 12 Eylül öncesinde Türkiye'de demokrasi güçleri her gün yaklaşan faşizm tehlikesine rağmen, olumsuzlukları aşamamış ve birliği sağlayamamışlardı. Bu durumun hem faşizmin iktidarı ele geçirmesini ve hem de yönetime geldikten sonra terör estirmesini kolaylaştıran bir etkisi olacağı açıktır. Cunta bir buçuk yıldan fazla sürer işbaşında olmasına ve halklarımız üzerinde vahşice bir terör estirmesine rağmen demokrasi güçlerinin saflarındaki dayanıklılık hala sürüyor. Türkiye ve Kürdistan'da mevcut olan bu dayanıklılık doğal olarak yurtdışında bulunan demokrasi güçlerinin saflarının bölünmesine ve olumsuzlukların sürmesine de neden oluyor.

Oysa bunun aşılması zorunludur. Elbette çeşitli demokratik güçler arasında görüş farklılıkları vardır ve bunlar devam edecektir de. Ama onların asgari bir program etrafında birleşmeleri ve kavgayı birlikte sürdürmeleri de kaçınılmazdır. Çünkü her şeyden önce tüm demokrasi güçlerinin düşmanı ortaktır ve bu faşizmdir. Ortak düşmana karşı ortak mücadele etmemek için hangi haklı nedenler gösterilebilir?

Bunun gereğini daha iyi kavrayabilmek için ise geriye dönüp faşist cuntanın işbaşına geldiğinden buyana yaptıklarına bakmak yeterlidir. Cunta, Türkiye'de tüm demokratik hak ve özgürlükleri ortadan kaldırdı. O, emperyalizm ve tekeli Türk burjuvazisinin;

yani bir avuç sömürü ve soygun çetesinin çıkarları uğruna milyonlarca insana kan kusturdu, kusturuyor. Beş kişilik generaler çetesinin bugün astığı astık, kestiği kestiktir. İşçi sınıfının en temel hakları gaspedilmiştir. Küçük esnaf ve sanatkar iflas halindedir. Köylüler aç ve perişandır. Ülke suskunlar diyarı haline getirilmiş, parababaları ve onların papağanları dışında milyonlarca insanın düşüncelerini herhangi bir şekilde açığa vurma hakları da ellerinden alınmış bulunuyor. Açlık ve yoksulluk içerisinde bulunan milyonların aç olduklarını söyleme olanakları bile yok.

Faşist çete, yüzlerce insanı kurşunladı. Yüzbinden fazla kişi zindanlarda işkence çarklarından geçirildi. Faşizmin zindanları bugün durmadan kan ve ölüm kusuyor. İdamlar birbirini izliyor.

Kürdistan'da da faşizm kanlı pençeleriyle halkımıza saldırıyor. Faşist generaller cuntası Kürt halkının o derece amansız düşmanıdır ki, köylerde bile kendi dilini konuşmasını yasaklamaya kalkışıyor. İrkçi kudurganlık insanlarımızın hayatını zehir etmiş. Kürdistan köyleri basılıyor ve insanlara gangster yöntemleriyle işkence ediliyor. Hem de yaş ve cinsiyet farkı gözetilmeden yapıyor bütün bunlar. Bugün Kürt halkı eşine ender rastlanır ırkçı ve faşist bir terörle karşı karşıyadır.

Bunlar herkesin bildiği gerçeklerdir. O halde bizler faşizme karşı savaş vermek gibi tarihsel bir sorumluluğun gereğini yerine getirirken, geçmişten ders çıkarmalı, halklarımızın karşı karşıya bulunduğu insanlıkdışı, iğrenç terörü göz ardı etmemeliyiz. Ve açıktır ki bütün bunlar, demokrasi güçlerinin güçlerini birleştirmelerini, omuz omuza vererek kavgaya vermelerini zorunlu kılan nedenlerdir.

Eylemin Gerçekleştirilmesi Pek Çok Güçlüğün Aşılması Sayesinde Sağlandı

Demokrasi güçlerinin bir araya gelerek ortak bir eylemi gerçekleştirme doğrultusunda

adım atmaları, TKEP üyesi üç kişinin idam edilmesinden sonra mümkün olabildi. Ancak görüşmeler oldukça uzun sürdü ve sonuca pek çok pürüz aşılarak varılabildi.

Demokratik örgütlerden bazılarının çeşitli nedenlere dayanan güçlükleri ve tereddütleri vardı. Herşeyden önce bazı örgütler için böylesine geniş bir eylem birliğinin sağlanması, belli şartlanmalar, grupçu eğilimler nedeniyle oldukça zordu. Üstelik bazı gruplar arasında belli bir güvensizlik de mevcuttu. Ama tüm bu engeller ortak düşman olan faşizme karşı ortak mücadele etme anlayışı içerisinde hareket edilerek aşıldı ve eylem başarıyla gerçekleştirildi.

Maocu Grupların Dışta Kalmaları Onların Politikalarının Bir Kez Daha Mahkum Edilmesidir

Görüşmelere başlarken çeşitli maocu gruplar da toplantılara katıldılar. Ama zaman geçtikçe onların izledikleri yanlış politika, faşizm ve emperyalizm tahlillerindeki hatalı tutum; onların bir kez daha demokrasi güçlerinin saflarının dışına itilmelerine neden oldu. Çünkü bu grupların emperyalizm ve faşizm tahlillerinde hedef olarak gösterilen sosyalist ülkelerle, devrimci ve demokratik güçlerdi. Bu ise, maocu grupları tam anlamıyla bir çıkmazla karşı karşıya bıraktı. Bir taraftan emperyalizme ve faşizme karşı olup da mücadele veren güçler eylem yapmak üzere bir araya gelmişlerdi. Maocular böylesine güçlü bir eyleme uzaktan seyirci kalmak istemiyorlardı. Ancak onlar, yanlış ve sakat görüşlerini miting alanına taşımaktan da vazgeçmek istemiyorlardı. Bu yüzden de eylem sırasında ajitasyon ve propagandanın serbest bırakılmasında ısrar ettiler. Kuşkusuz mevcut koşullarda bu eylemi başarısızlığa uğratabilecek bir istemdi. Ajitasyon ve propagandanın serbestliği kabul edildiği takdirde, disiplin yerine anarşi ve kargaşa hakim olacak, karışıklık satışmalar ortaya çıkacak ve büyük bir ihtimalle eylem başarısızlığa uğratılmış olacaktı. Esasında maocu

grupların kendileri de bunun farkındaydılar. Onlar baştan itibaren, ortak ilkelere uyarak eylem içerisinde yer alamıyacaklarının bilincindeydiler. Çünkü demokratik örgütlerin çoğunluğunun uyulmasını istediği ilkeler onların yanlışlığı apaçık ortada olan temel görüşlerine ters düşüyordu. Bu nedenle de onlar eyleme katılıp onu güçlendirmekten çok, yanlarına daha başka grupları da olarak, ayrı bir eylemi gerçekleştirmek üzere toplantılara katılmışlardı. Fakat sonuç istedikleri gibi olmadı ve tecrit edildiler. Ama onlar toplantıyı bırakıp gitmekle yetinmediler başka grupları da yanlar.

çekmek için yoğun bir propaganda giriştiler. Ayrıca bir de Köln şehrinde karşı-yürüyüş düzenlemek suretiyle anti-faşist eylemi zayıf düşürme yolunu seçtiler. Kendi tabanlarındaki insanların tepki gösterceklerini bildikleri için de gerçek dışı haberler yaydılar, eylemi bazı grupların tekelineymiş gibi göstermeye kalkıştılar. Ve hatta işi, eylemin anti-faşist değerde olmadığını söylemeye kadar vardılar. Bu amaçla da herkesin bildiği gerçekleri inkar etmeye kalkıştılar. Ortak metinlerde faşizm belirlenmesinin bulunmadığını iddia ettiler.

Maocular kendi tabanlarını oyalıyabilmek için bunları söylüyorlardı ama demokratik gütlere yayınladıkları metinler... cuntayı açık biçimde faşist olarak nitelendiriyorlardı. Ve hatta böyle olduğu içindir ki cuntaya faşist demiyen FİDEF, Dengé KOMAL ve Kurtuluş eylemde yer alan taraflar olmalarına rağmen bildiriye imzalamadılar. Gene çıkarılan afişte kullanılan ana sloganlardan biri "Faşist Cunta Yıkılacak, Halklarımızı Kazanacak" biçimindeydi.

Eylem sırasında ise gerek konuşmalarda ve gerekse atılan sloganlarda cunta hep faşist olarak nitelendirildi. Alanlar anti-faşist sloganlarla çınladı, durdu. Hiç kuşkusuz maoculara kanmış insanlar da yayınlanan ortak metinleri değerlendiren, atılan sloganları, yapılan konuşmaları öğrenir ve kendi siyasetlerinin gerçekleri nasıl çarpıttıklarını bir kez daha görmüş olurlar.

KARŞI ONBİNLER YÜRÜDÜ

Eylem Büyük Bir Sorumluluk Anlayışı İçerisinde Geçti

8 Mayıs günü erken saatlerden itibaren miting alanına gelenler büyük bir disiplin içerisinde hareket ettiler. Tüm gruplar ve tek tek insanlar, ortaklaşa eylemden duydukları sevinci açık bir şekilde belirtiyorlardı. Anti-faşist güçler bu sayede yan yana gelmenin yararını bir kez daha görmüş oldular.

Eylem genel olarak önceden planlandığı biçimde sürdü. Miting sırasındaki tek belirgin olumsuzluk BİRKOM'dan kayı-
ıkladı. Daha önce alınan ka-

belirtmek, eylem birliğinin gerçekleştirilmiş olmasını selamladı. F.Almanya'nın faşist cuntaya yaptığı yardımları ve tehlikeli boyutlara varan yabancı düşmanlığını sert bir dille kınayarak, bu yardımların derhal kesilmesini istedi.

İkinci konuşmacı El Salvador Devrimci Demokratik Cephe - Farabundo Marti Ulusal Kurtuluş cephesi F.Almanya temsilcisi Angelika'ydı.

"Salvador halkı adına sizlere devrimci selamlar getirdim" diye sözlerine başlayan Angelika daha sonra özetle şöyle konuştu:

"...ABD emperyalizmi halkı-

El Salvador'da ve Türkiye'de ilerici halk güçleri ABD'den gelen silahlarla öldürülüyorlar. El Salvador'da ve Türkiye'de emperyalizm tarafından destek gören faşist askeri diktatörlükler aynı politikanın ürünüdür. Siz Türkler ve Kürtler, biz El Salvadorlular ve dünyanın tüm ilerici güçleri birlikte emperyalizme karşı mücadele veriyoruz. Biz birlikte zafere gideceğiz ve birlikte daha güçlüyüz."

Kitle tarafından coşkuyla karşılanan bu konuşmanın ardından Cephe-Birlik Yolu'ndan bir kişi söz aldı. Türkiye hakları üzerindeki baskı ve terörün dile getirildiği konuşmada, ortak düşmana karşı

lama, köylülerin erkek-kadın, genç, ihtiyar ve çocuk demeden tek tek alınarak bayılıncaya veya yüz-göz kana bulanıncaya kadar dayaklanmasından başka bir şey değildir. Bu dayaklamalar, Türkçe bilmeyen bu köylülere "ben Türküm, ne mutlu Türküm diyene" sözcüklerinin söylenmesi ile nokatlanır.

"Şu anda Diyarbakır askeri cezaevinde üçbine yakın yığıl insan aç, susuz, bitle koyun koyuna, pislik ve sefalet içinde dayak ve işkence altında askeri diktatörlüğün faşist uygulamalarına karşı yaşama direnişi vermekte. Ama hergün biraz daha eriyerek ve biraz daha çökerek. Şu anda en az bir yıl cezaevinde tutularak serbest bırakılan yedi bin yakın insanda, kısmen evinde ve hastahelerde yatağa bağımlı olarak yaşamını sürdürürken, bir kısmı da hastane hastane, doktor doktor dolaşarak sağlığına kavuşma kavgasında..."

Duisburg eylemi, demokrasi güçlerinin birlikte hareket etmeleri halinde ne derece büyük eylemlerin gerçekleştirilebileceğinin açık bir kanıtıdır. Hiç kuşkusuz bu eylemle, anti-faşist mücadeleye güç katıldı. Bundan sonra eylem birliği yolunda atılan bu adım daha da ileriye götürülmeli, daha güçlü eylemleri gerçekleştirmek üzere çaba harcanmalıdır. Bu, tüm anti-faşist güçler için ertelenmez bir görevdir. Faşist cunta, baskı ve terörü durmadan artırıyor, kan döküyor, idam ve işkenceleri sürdürüyor. Biz faşizm canavarını defetmek ve bir daha geri gelmemek üzere onu tarihin çöplüğüne atmak zorundayız. Bunu başarmamızın temel koşulu ise güçlerimizi birleştirmekten geçer. Bu doğrultuda çaba harcarken önümüze çıkan tüm engelleri yıkıp geçmeliyiz. Her türlü sektör ve dar grupçu anlayışın terkedilmesi, net ve güven verici bir politika izlenmesi engellerin yıkılmasını kolaylaştıracaktır. Esasında geniş bir güç ve eylem birliğinin sağlanması, somut koşulların dayattığı ve kitlelerin de istediği bir adımdır. Faşizm ülkeyi bir kan gölü haline getirmişken, tarihsel görevlerin yerine getirilmesini engelliycek tavırlar, herseyden önce kitleler tarafından mahkum edilecektir. İşkencehanelerde günün her dakikasında ölümler yüz yüze yaşanan onbinler, idam edilmek

Devamı sayfa II de

rar gereği, alanda propaganda görevlileri tarafından tek merkezden yapılırken, BİRKOM kendisine ait arabadan disipline aykırı tarzda propaganda yapmaya başladı. Ancak defalarca uyarıldıktan sonra bu tavrını terketmek zorunda kaldı.

Yürüyüş sonunda alana gelindiğinde konuşmalar yapıldı ve konuşanlar, faşizmin Türkiye halkları üzerinde estirdiği terörü, baskıyı kınadılar.

İlk konuşmayı SPD milletvekili Klaus Thusing yaptı. Kürt ve Türk örgütlerinin Hitler faşizminin yenilgiye uğramasının 37. yıldönümüne rastlayan 8 Mayıs'ta bir araya gelmelerinin büyük anlam taşıdığını

mızın zincirlerden kurtulmasını istemiyor ve O'nu silahlı savaşa zorluyor. Amerikan emperyalizminin Salvador halkına yönelik baskıcı politikası, burjuvazi ve ordu arasında destek görüyor. Her iki güç de halkımızın sömürülmesinden çıkar sağlıyorlar. Onun için onlar gerçekleri dile getiren halk güçlerine, devrimci mücadele verenlere ve özgürlük savaşçılarına büyük destek sağlayan halka karşı katliamlara girişiyorlar. Bu yüzden Türkiye ve Kürdistan'daki durumla bizim durumumuz arasında benzerlikler vardır. Türk ve Kürt halkı faşist askeri diktatörlük tarafından, baskı altında tutulmaktadır. Amerikan emperyalizmi onlara (Faşist diktatörlüklere-D.KOMKAR'ın notu) silah ve para yardımı yapıyor.

birlikte mücadele etmek için çabaların sürdürüleceği belirtildi.

Daha sonra Kürdistan'dan kısa bir süre önce gelen avukatlardan Şerafettin Kaya söz aldı. Faşist cuntanın uyguladığı baskıların estirdiği terörün ve işlediği cinayetlerin şahidi olarak konuşan Avukat, Kürt halkı üzerindeki zulmü, işkencehanelerin durumunu şöyle dile getirdi:

"Köy meydanlarında toplanan kadın, erkek, genç, ihtiyar tüm köylüler, çırılçıplak soyundurulur, çıplak kadınların sırtına çıplak erkekler bindirilerek gezdirilir, dikenli tarlalara sokularak yat kalk eğitimi yaptırılır.

"Sorgulama, köy okulunda ve camide yapılır. Bu sorgu-

Cejna Newrozê Bî Çaveki Bîlind Hat Pirozkirin

REWAN

Îsal lî paytextê Ermenistana Sovyetê EREVAN'ê dî hewşa "Mala Ciwanan" da, jî bo pirozkirina Newrozê civineke fire hate pêkanin. Gelek xwendekar, pale, karker, gundi û kesên mêvan hatibûne vê şevê. Paşê Hesênê Uso mikrofona da destê xwe û lî ser Newrozê deng kir. Wî got ku: "Ev nêzkaya 2594 sale ku, Kurd jî zîlma Dehak azad bûne. Her sal dî vê rojê da, lî herçar perçên Kurdistanê, Kurd cîl-libasên nû xwe dîkin, bî dileki şa govendê digerin, strana dibêjin û lî serê çiya agir dadidin. Lî Kurdistanê Tirkîyê, Îran, Iraq û Suriyê nêzkaya 20 milyon Kurd dijîn, hemû mafên wan qedexeye. Faşist-kolonyalistên Tirk, Erebb û Faris wusan jî cejna Newroza me dane qedexekirin. Lê Kurd ranezane, ew iro jî şer dîkin, bona Kurdistanê aza û dîlşa. Zû yan dereng gelê Kurd wê hemû qeyd û bendê nirtiyê bîşkêne."

Paşê dor hate serokê beşa Kurdzaniyê lî Ermenistanê-doktorê ulmê dirokê Şekroyê Miho. Wî dûr-dirêj lî ser naveroke vê cejnê qise kir. Lezekî şunda helbestvanê Kurd Fêrîke Usiv helbestek û Emina Elo bî axaftin û xwendina helbestan va dî vê şevê da ci girtin. Cemila Celil jî ser stran û listikê Kurdan deng kir. Ev şeva şahiyê bî listikên Kurdan va xilas bû.

Dî Radyoya Erevanê da lî ser Newroza isalin bendeke dirêj jî aliyê Tîmurê Xelil da hat amadekirin. Dî vê programê da serhatiya Newrozê bî firetî ci girt. Jî aliyê din gelek klam-stranên dengbêjên Kurdistanê Tirkîyê, Îranê, Iraqê û Suriyê dî nav vê programê da hatin xwendin. Program bî jêhatike mezin va hatiye amadekirin. Van klam-stranên lî ser Newrozê program baş xemiland û lî ser cejna Newrozê vê programê tîştine rindik û xweşik gihandê guhdarên Radyoya Erevanê. Wusan jî marşa Kurdan "Ey Raqib" hat xwendin. Çirok û serhatiya Newrozê bî tehreki dirêj programê da baş hat nistandin. Ev cejna lî Kurdistanê çawa tê pirozkirin? Tîmurê Xelil dî vê programê da bersiva vê pirsê jî pêşkêşî guhdaran kir. Lî Yekîtiya Sovyetan lî ser pirozkirina cejna Newrozê dî programê dihat gotin ku: "Kurdên lî Yekîtiya Sovyetan vê cejnê bî navê "Cejna Baharê" piroz dîkin. Bo wê yekê ku em welatên Sowyetistanê azad û bextewarin. Hemû mafên me bî zagona bingehîn va hatine nasîkirin. Me çawa lî jor da kîvîşe, ku lî bal her cîmaetekê ev cejna naverokeke din stendiye. Lê bal Kurdên Sovyet bî tehrê netewî û bî naveroke sosyalist va hatiye xemilandin.

Kurdên Ezdî vê cejnê ra dibêjin Kîlûça serê salê, ya sersalê, yanê sala teze, roja nûh nuhroj û Newroz.

Wê rojê ew kîlûçê çê dîkin, morikê dîkine nava hevîr. Paşê kîlûçê kerî dîkin

para Memê şivan, gavanê zeryan. Xudanê malê, malxwe malê û neferêd malê derdixin. Mori para kê ket, wusana risqê malêye, wê salê para wî dîkeve.

Wê rojê gundan da wusan jî agir dîdîn, Kosegeli digere û listikêd cure-cure amadekirin."

LENİNGRAD

Dî roja 27'ê Adarê lî bajarê Lenîngradê jî bo Newrozê civinek hat amadekirin. Sala isalin hemû xwendekarên Kurd dest dan hev û bî hevra cejna Newrozê piroz kirin. Dî şevê da 180'ê kesan zêdetir mirov beşdar bûn. Xwendekarên ku lî herçar perçên Kurdistanê hatine, jî bo pirozkirina Newrozê dî nav xwe da komîte amadekirin. Hemû kar-barên Newrozê vê komîtê hîlda ser milên xwe.

YEWANISTAN

Xwendevanên Kurd Newroza isalin bî hevra dî nav xweşiyê da derbaz kirin.

Dî şeva Newrozê da nêzkaya 150 kesan beşdar bû. Dî nav wan da hebûn nûnerên gelek sindikat, rêxistin, parti û komekan.

Dî şevê da 17 rêxistin, komelên xwendekaran û partiyên pêşverû, demokrat beşdar bûn.

Bî kincên rengîn va koma folklorê 3 listikên Kurdistanê pêşkêşî mêvanan kirin. Çend perçe helbestên Kurdî bî zmanê Yewnani hatin xwendin.

Dî dawîya şevê da programa stran û muzika Yewnani destpêkir. Hemû mêvanan bî xweşî ev programa guhdar kirin.

Jî bo Newroza isalin xwendekarên Kurd lî Yewnani gelek materiyalên hêja derxistin. Plakatên desta jî bo vê cejnê, belevok û broşûrên agahdariyê hatin çapkirin.

SURIYE

Îsal lî herçar perçên Kurdistanê pirozkirina cejna Newrozê dî nav mercên dijwar û çetin da derbaz bû. Hêzên kolonyalist tucar naxwazî gelê Kurd cejna Newrozê piroz bike. Lê disa jî gele me guh nade gef-gurên dijmin, heta destê gelê me tê, vê cejna xwe dî nav dîlxweşî û dîlxahiyê da piroz dîke, gîyanê (ruh) wê-yî tekoşînê diparêze û ala azadiyê dî van rojên Newrozê da hin jî jortir digre.

Gele me lî Suriyê Newroz bî dîlxahî piroz kir.

Şevê bî agireki dadayi va destpêkir, çar heval ev agirana girtibûn destê xwe û pey hev rêzbibûn. Pêra jî hemû mêvan lî ser piyan man û strana "Ey Raqib" guhdar kirin. Dî vê demê da hemû lempên salonê vemiribûn. Lî ser masên mêvanan gelek çirayên piçûk ronahi dîdan.

Şevê bî axaftina komîta Newrozê va destpêkir. Paşê gotineke dirêj serokê Belêdiye bajarê Selanîkê deng kir. Wî dî gotara xwe da da xuyan ku, gelê Kurd pêviste bighêje azadî û serbestiya xwe. Disa jî aliyê din da endamê Partiya Komunist a Yewnani jî dî şevê da peyivî.

Newroza isalin lî Kurdistanê Suriyê isal dî nav xweşî û dîlxahiyê da derbaz bû. Cejna Newroza isal lî Suriyê 3 rojan ajot. Dî navçên hêlên Qamîşlî, Dênk, Amud û Çiyayê Kurd şahiyên mezin hatin pêkanin. Dî navbera rojên 21-22-23 Adarê da bî hezaran kesên Kurd dî bin penc û tirejên rojê da derketine mêrg, çayir, deşt û zozanan.

Êvaran lî serê çiya agir hate dadan. Gelek komên folklor û çandî xebatên xwe bî jêhatike mezin va pêşkêşî beşdar û mêvanan kirin. Jî kesên pêşverû û demokrat "Komîta Newrozê" hatibû pêk-Dumahik Rupela 10 an

Sovyet Ermenistanı Kürdolojinin Ocağıdır

Sovyetler Birliği'nde yayınlanmakta olan Kürtçe "Riya Teze (Yeni Yol)" gazetesinin muhabiri, Ermenistan Doğubilimleri Enstitüsü Kürdoloji bölümü yöneticisi ile bir röportaj yaptı. Tarih alanında uzman olan bölüm yöneticisi ŞEKROYE XUDO'nun "Riya Teze" muhabirinin sorularına vermiş olduğu cevapları kapsayan yazısını aşağıda okuyucularımıza sunuyoruz. "Riya Teze" gazetesinin 10.2.1982 sayısında yayınlanan bu yazı tarafımızdan Kürtçeden Türkçeye çevrildi.

Dengê KOMKAR

1. Bilindiği gibi Sovyet Ermenistanı Kürdolojinin büyük bir ocağı olarak tanınmaktadır. Sizce Ermenistan'da kürdolojinin bu kadar gelişmesinin nedeni nedir?
2. Kürdoloji çalışmaları ne zaman beri resmi bir kişilik kazanmıştır?
3. Kürdolojinin temel çalışmaları hususunda bir bölüm yöneticisi olarak okuyucularımıza neler açıklayabilmek istersiniz.
4. Lütfen gelecekteki çalışmalarınıza ilişkin olarak, bilgi verir misiniz?
5. Kürdoloji bölümünde çalışan bilim emekçilerinin sayısı ve konuları konusunda okuyucularımızı bilgilendirmek mümkün müdür acaba?

Ermenistan'ın nasıl Kürdolojinin merkezi olduğu şeklindeki sorunuza cevaplandırmak için iki önemli noktaya değinmekte yarar vardır. Önce sosyalist düzenin kurulmasından sonra Ermenistan Kürtlerinin kültür düzeyinin yükseltilmesi ve ardından Kürdolojinin gelişmesi için birçok fırsat ve olanak yaratıldı. Böylece Kürdoloji gelişerek Doğubilimlerinin önemli bir dalı olarak tanındı. İkincisi ise; Kürdoloji gelişmesi için kendi kendine bir yol açtı ve ilerlemeye başladı. Özellikle Ermenistan'da köklü kürdoloji geleneklerinin yaratılmış olması, diğer yandan Ermeni aydınlarının bu uğurda çabaları kürdolojinin gelişmesini büyük çapta etkilemiştir. Kısaca da olsa birkaç sözle bu ko-

nuya değinmekte yarar vardır. Benim görüşüme göre hiçbir komşu halkın temsilcileri, kürt kültürü, tarihi edebiyatı, üzerine Ermeniler kadar fazla yazmamışlardır. Eski ve Ortaçağ Ermeni kaynak ve literatürü Kürtler üzerine oldukça güvenilir, doğru bilgiler bize ulaştırmaktadır, bu kaynakların önemi büyüktür. Elbet bunun da bir nedeni vardır. Bilhassa Kürt ve Ermeni halklarının tarihsel yazgısı birbirine çok benzemektedir. Yalnız komşu ve yan yana yaşayan iki ayrı halk oldukları için değil, özellikle yıllar yılı bu iki halkın iç içe yaşamış olmaları bize bu gerçeği göstermektedir. Bu nedenle Ermeni aydınlarının Kürtlerin tarihi, yaşayış ve sorunları üzerine bu kadar bilgi sahibi olmaları bir rastlantı değildir. Avrupa'da ve diğer ülkelerdeki tarihçilerin bu denli derin bilgisi yoktur. Söyliyebiliriz ki Ermenistan'da Kürdolojinin gelişmesi sürekli ve aralıksız bir şekilde sürmektedir.

İkinci sorunuzun cevabı sizin de tahmin ettiğiniz gibi ancak ikili bir şekilde ele alınabilir. Birincisi değişik bilimsel alanlarda çalışan birçok insanın çalışmaları, ikincisi ise, bu çalışmaların resmi kurumlarca organize bir biçimde sürdürülmesidir. Şunu söylemekte yarar var; yalnız Kürdoloji değil, doğubilimlerinin diğer kolları da 1950 yıllarına kadar çeşitli elemanlarca yürütülüyordu. Bu öğretim üyeleri dil, tarih ve edebiyat enstitülerinde bazı Kürdoloji, Türkoloji ve İranoloji çalışmaları üzerine belli bir uğraş veriyordu. Ama 1958 yılında Ermenistan Bilimler Akademisi'nin yönetimi almış olduğu bir karara göre; bu akademi içerisinde daha dar kapsamlı çalışmalar yürütecek bir sektörün (bölüm), ancak bu alandaki çalışmalara yeni bir biçim ve işlerlik kazandırabileceği belirtildi. Bu bölümde dört kol vardı; Kürdoloji, Türkoloji, İranoloji ve Arabistik. Kürdolojinin ilk başkanlığını tanınmış kürdolog Prof. Heciyê Cîndî yürüttü. Bu dalda tanınmış etnograf ve Kürt şairi Emine Evdal da çalışıyordu.

Doğubilimleri bölümünün açılması bu doğrultudaki çalışmalara yeni bir canlılık getirdi. Bilimsel çalışmalar nitel ve nicel olarak arttı. Her kol (kürsü) kendi alanında derinlemesine özel çalışmalar yapıyordu. Doğubilimleri bölümünde iyi bir kitaplık ve bilgi kaynaklarının bulunduğu görüldü, yeni kadroların yetişmesi için olanaklar tanındı. Eskiye oranla yayın alanında bir artış görüldü. Bu bölüm her yerde Doğubilimlerinin bir ocağı olarak tanındı. 1971 yılında bölüm örgüt yapısını

değiştirerek, Doğubilimleri Enstitüsü adını aldı. Şimdi bu enstitüde artık çalışmalar yürüten 7 bölüm vardır, bunlardan bir taneside Kürdolojidir. Sizin de bildiğiniz gibi Kürdoloji artık bir kol olarak değil, bir bölüm olarak örgütlenmiştir. Bölümün çalışmaları gün geçtikçe gelişmekte ve kadroların sayısı artmaktadır.

Çalışmalarımızda büyük bir uzmanlaşma vardır. Çeşitli Kürdoloji sorunlarının belli bir bütünlük içinde araştırılması hususunda komple bir çalışma içerisindeyiz. Bölümde Kürt tarihi, etnografya, edebiyat, dil ve Kürt folkloru alanında çeşitli araştırmalar sürmektedir. Bu alanlardaki yoğun çalışmalar ve bölümün başarıları çoğu bilim adamının dikkatini üzerine çekmiş ve tanınmıştır.

Bölümün yayınlarından çoğu başka yabancı dillere çevrilmişlerdir. Bölümün bazı önemli çalışmaları şunlardır; Heciyê Cîndî'nin derlediği "Kürt Halk Hikayeleri", Maksim Xemo'nun hazırladığı "Kürtçe-Rusça Deyimler Sözlüğü", Celile Celil'in "Osmanlı Devletindeki Kürtler Üzerine", Xalîl Çatev'in "Kürtlerin 2. Dünya Savaşına Katılmaları", benim çalışmam "Irak Kürdistan'ında Ulusal Demokratik Mücadele", Karlane Çaçan'ın "Kürt ve Ermeni Halkları Arasındaki Tarihi Dostluk İlişkileri" ve daha birçok çalışmalar.

Aynı şekilde Kürt halkının ulusal kurtuluş sorunları üzerine de çalışmaları vardır. Şimdi, Irak Kürdistanı'nda verilen özgürlük mücadelesi üzerine çalışmalar sürmektedir. Yine Osmanlı döneminde Kürdistanı konu edinen başka bir araştırmamız daha vardır.

Bugün, önümüze koyduğumuz büyük bir çalışma vardır, o da, Ermenice yazılan eski ve Ortaçağ kaynakları içerisinde Kürdistan üzerine tarihi bir araştırmanın yapılmasıdır. Bu bir-iki yıllık bir çalışma değil, aksine uzun dönemli bir araştırmayı gerektirmektedir. İlk ve Ortaçağ Kürt tarihinin tam olarak aydınlığa kavuşması için de bu bir zorunluluktur. Tahmin edebileceğiniz gibi bu çalışmaları uzmanlarımız mutlaka gerçekleştirecektir, çünkü Kürdologlarımız için Ermenice kaynakları araştırmak oldukça kolaydır, bu hususta hiç bir zorluğumuz yoktur.

Şimdi bölümde çok yararlı bir çalışma sürmektedir. Bu çalışma Kürtler üzerinde Arap yazılı kaynakların araştırılmasıdır. Şimdi "Kürtler Arasında İslam Dini-

Devamı sayfa II de

YILMAZ GÜNEY'den mektup var

Yılmaz Güney, yıllardır Türkiye'de yaptığı sanatsal çalışmalarla, ilerici-devrimci mücadeleye hizmet eden önde gelen sanatçılardan birisidir. O, bu yüzden burjuvazinin saldırılarına hedef oldu, cezaya çarptırıldı ve hapislerde yattı. Ama Yılmaz Güney tüm bunları bilinçli olarak göğüsledi ve yılmınlığa kapılıp gerilemedi. Tam tersine her olanaktan yararlanarak bu yoldaki çalışmalarını sürdürdü.

Bundan bir süre önce, yurt dışına çıkmayı başaran Güney, aynı doğrultudaki uğraşlarını sürdürüyor. Hiç kuşkusuz Türkiye'de faşizmin baskı ve terör estirdiği, kan aktığı bugünlerde yapılan bu çalışmalar önemli bir boşluğu dolduracak ve halklarımızın emperyalizme, faşizme, sömürgecilığe karşı verdikleri mücadeleye güç katacaktır.

Aşağıda Yılmaz Güney'in KOMKAR'a gönderdiği mektubu yayınlıyoruz.

Dengê KOMKAR

Arkadaşlar,
"DÜŞMAN" filmi şu sıralar gösterime giriyor. Bu film, çoğumuzun yakinen tanıdığı olduğu yaşanmış olayları konu eder. Gerçeklerden yola çıkıp, halkımızın içinde bulunduğu, soluduğu birçok gerçeğe ışık tuttuğu, birçok gerçeği sergilediği içindir ki, önce Türk sansürünün engeline takıldı, yasaklandı. Daha sonra, Danıştay yolları denenerek, uzun bir bekleyişten sonra izin alınabildi ve halk önüne çıktı. Halkın "DÜŞMAN"a gösterdiği büyük ilgi, egemenleri ürküttü. Gerek resmi kanallarla, gerekse gayriresmi kanallarla saldırılara hedef oldu, birçok yerde, mahalli yöneticilerin keyfi yasaklamalarıyla karşılaştı... Hele hele, Londra film festivalinde, en iyi üç filmden biri seçilmesi, Berlin film festivali sırasında, en iyi senaryo ödülünün DÜŞMAN'a verilmesi ve OCIC tarafından en iyi film seçilmesi, onların keyfini iyice kaçırdı. Çünkü onlar, "DÜŞMAN"ın her kazandığı başarısının, aslında halkımızın başarısı olduğunun bilincindediler ve bu filmin anlattıklarından, yaratacağı devrimci etkilerden korkuyorlardı.

Bu filmin senaryosunu yazarken ve çekimi için bir yığın riski göze alırken, sansürün, gericiliğin baskılarıyla karşılaşacağımı, türlü engellerin karşıma çıkacağını biliyordum. Ancak, inanıyordum ki, engelleri aşmanın, yasakları aşmanın bir tek yolu vardı: YASAKLARI ÇİĞNEMEK, ENGELLERLE SAVAŞMAYI GÖZE ALMAK. Böyle yapmazsak, her zaman kan emici zalimlerin bize çizdikleri kölelik sınırları içinde kalmaya mahkum oluruz.

İşte bu film, kendi alanında, yani sinema alanında yasaklara, gericiliğe, baskılara meydan okumanın, halkımızın mücadelesinin ayrılmaz bir parçası ve ifadesi olarak karşınıza çıkıyor. Göreceksiniz ki, yurt dışında bile bazı çevreler, bu filmde anlatılanlara tahamül edemeyeceklerdir...

Diıyorlar ki, Yılmaz Güney, ülkemizi kötü gösteriyor. O kadar tarihi eserlerimiz varken o kadar büyük otellerimiz, on katlı apartmanlarımız, asfalt yollarımız varken, gidiyor halkın sefaletini gösteriyor. Bütün çabası Türkiye'yi kötülemek.

İki şeyi birbirinden ayırmak gerekir. Ben Türkiye'nin aleyhinde değilim. Ben açıkça, Türkiye'deki egemen sınıflara, onların dayandıkları emperyalist güçlere karşıyım ve her zaman da karşı olacağım. Halkın içinde bulunduğu yoksulluğu, zorlukları göstermek, halka karşı olmak değil, onlarla beraber olmak, onların kanyan yaralarına parmak basmak ve sergilemektir. Onlar, yoksulluğun, acının, baskının yaratıcılarına kızmıyorlar da, onu gösterenlerden biri olarak bana kızıyorlar. Birgün, aldatılmış ve kandırılmış bir yığın insan, hayatın duvarına kafalarını çarparak gerçeklerin gösterdiği yola döneceklerdir.

zerlerini, köhnemiş dünyalarını korumak ve ölümlerini geciktirmek için kullanırlar. Amaçları, sürekli bir biçimde, ekonomik, siyasal ve ideolojik anlamda kendilerine bağımlı kılmaktır... Onlar bilirler ki, ezilen kitlelerin, özellikle de işçi sınıfının bağımsız hareketi, kendileri için tehlikelidir. Bu nedenledir ki, onlar ne denli ezilenleri kendilerine bağımlı kılmak için uğraşırlarsa, bizler de, on kat fazlasıyla işçi sınıfının bağımsız hareketi için uğraşmalı ve ezilenleri işçi sınıfının çevresine toplamaya çalışmalıyız... İşte benim sinemam, genel mücadelenin bir parçası olarak bu amaca hizmet etmeye çalışmaktadır. "DÜŞMAN" filmi, bu anlayışın bir ürünü olarak, savaşına devam edecektir...

Egemen sınıflar, egemenliklerini sürdürbilmek için, ekonomik, askeri, toplumsal baskı ve tertiplerinin yanı sıra, ezilen kitlelerin kendi sınıf bilinçlerine varmalarını engellemek için, onları kendi gerici ideoloji ve düşünme biçimlerinin içinde tutsak edebilmek için, şeytanı bile şaşırtacak yollar bulurlar. Gazeteleri, magazinleri, sinemaları, radyoları, TV ve ben-

Arkadaşlar,
"DÜŞMAN" filmi görün, tartışın ona sahip çıkın.

Gerici çevrelerin tehdit ve baskılarını boşa çıkartalım.

Zafer halkımızın olacaktır.

Hepinize selam... bin selam...

Yılmaz Güney

NEWROZ

Desipeka Rupela 8 an

anin. Programeke dewlemend, rengin û granbiha dî van şahiyân da ci girtibû, listîka Cigerxwin ya bî navê "Cotkar û Gundî" jî pêşkêşî mêvanan bû. Koma folklorê reqasên hêlên Bıdlis, Diyarbekir û Cizira Botan listin.

Disa dî hêla Derikê kesên pêşverû û demoqrat listîka tıyatroyê, ya Kemal Burkay bî navê "Dawîya Dehaq" derxistûn pêşîya mêvanan û kesên nêhırvan bala xwa baş dane ser vê listikê.

Şahiyên Newrozê roja 22'an lî Qamışlî û roja 23'an da lî Amûdê ajotin. Gelek jin-mêr, kal-pir, xort-keç û zarokên

Kurd tevi van şahiyân bûn. Bî Kurdi hemu ev xebatana û kar-barên Newrozê bî serfirazi derbaz bûn û gihîştin menzila xwe.

Çawa tê zanin lî Suriyê berî 3-4 salan Cejna Newrozê dîzika û vîşartî dî daldî da dîhate pirozkirîn. Ev çend sale hukmeta Suriyê çetnayê û tengasiyên wusan mezin lî pêşîya pirozkirîna cejna Newrozê pêkaniye.

Rojekê bê ku, gelê me vî cejna xwe dî nav aşitî, serbestî û gyane bîrayetiyê da piroz bike. Ev roj ne dûrn.

Bijî Newroz

Bijî Azadî

faşist zorbalık BEŞİKÇİ'yi yıldıramaz

Faşist sömürgeci Türk yönetimi, tüm emekçi halk kitlelerini olduğu kadar ilerici ve gerçekçi bilim adamlarına da düşmandır. Yazar İsmail Beşikçi'nin başına gelenler ise bunun bir parçasıdır.

Bilindiği gibi İsmail Beşikçi, gerici çevrelerin geçmişten günümüze kadar sürdürdükleri politikanın teşhir edilmesi, gerçeklerin açığa çıkarılması doğrultusunda kararlı ve namusluca savaş vermiş ve vermekte olan bilim adamlarından bir tanesi. Ama İsmail Beşikçi'nin diğer ilerici bilim adamlarına göre "günahını, suçunu" arttıran sadece O'nun ilerici yönünde çalışmaları değil. O bunlara olarak üstelik bir de Kürt sorunu ile ilgileniyor. Yazar Beşikçi sömürgeci Türk burjuvazisinin ideolojisi olan Kemalizmin teşhir edilmesi, bu ideolojinin ırkçı-gerici ve kanlı yüzünün açığa çıkarılması yönünde ciddi çalışmalar yaptı. Cumhuriyetin ilanından bu yana sömürgeci burjuvazinin temsilcisi

Mustafa Kemal zamanında ve daha sonraki yıllarda, Kürdistan'da estirilen insanlık dışı ırkçı terörü, Kürt halkına yönelik zulüm ve baskı politikasını, söylenen yalanları kitlelerin gözününe seren çalışmalar yüzünden Türk polisi ve devleti bu yürekli bilim adamının peşine düştü.

Beşikçi önce Üniversite'deki çalışmalarından uzaklaştırıldı. Arkasından ise polis baskısı, dayak, işkence, yargılama ve tutuklamalar birbirini izledi.

Faşist cunta işbaşına geldiği zaman, İ. Beşikçi yazmış olduğu "Bilim Yöntemi-Türkiye'deki Uygulama 2 Türk Tarih Tezi Güneş-Dil Teorisi ve Kürt Sorunu" isimli kitabından ötürü çarptırıldığı cezayı çekiyordu. Beşikçi, üç yıllık cezasını tamamlayarak 12 Nisan 1981 günü tahliye olmuştu.

Daha sonra, elkonulan yazara ait eşyalar arasında, İsviçre Yazarlar Sendikası Başkanı'na hitaben yazılmış bir mektuba rastlayan faşist-sömürgeci

güçler, hemen hakkında yeni bir dava açtılar.

Sömürgecilerin kukla mahkemesi ise efendilerinden aldığı emirle, yazar Beşikçi'ye 10 yıl ağır hapis cezası verdi. Kukla mahkemenin ceza verirken gösterdiği gerekçenin bir bölümünde şöyle deniyor:

"... Suç konusu mektubu İsviçre Yazarlar Birliği Sendikası Başkanı'na gönderdiği, incelenirken devletin hâricindeki itibar ve nüfuzunu kırarak nitelikte devletin dahili vaziyeti hakkında yabancı bir memlekette asılsız, mübalağalı, maksadı mahsusaya müstenid havadis, haberler mahiyetinde olduğu, milli menfaatlere zarar verecek nitelikte bulunduğu, halen aynı fikirleri savunduğu... mahkemeye aynı yönde tam ve kesin vicdani kanaat geldiğinden... TCK'nun 140. maddesi gereğince sonuç olarak ON SE NE MÜDDETLE AĞIR HAPİS CEZASIYLA MAHKUMİYE TİNE..."

Görüldüğü kapı kapı dolaşıp dilenerek ayakta durmaya çalışan ve pasaportları tuvalet ka-

ğıdı değerinde bile olmıyan sömürgecilerin devletin itibarının düşürüldüğü ileri sürülerek yazılan bir mektuptan ötürü yazara 10 yıl ceza veriliyor. Ve mektupta Kürt halkı üzerindeki baskılardan bahsedilmesi ise "asılsız" olarak gösterilmek isteniyor.

İşte faşist-sömürgeci cunta ve onun kukla mahkemelerinin adaletine yeni bir örnek daha. Bu dava sonucu verilen karar insanın aklına bir yıl önce, bir Kürt Devrimcisi tarafından yazılan "Faşist Generaller Çetesine Açık Mektup" taki şu cümleleri getiriyor:

"... Ama sizin adaletinizi biliriz efendiler! Bu emekçi insanlarımızın, o, iyiliği ve doğruluğu seven halkın; Yunusların, Pir Sultanların, Bedrettinlerin adaleti değil. Halk, bu adaletini o bilmem nerede "Adalet" kadar bile adil olmadığını, olamayacağını biliyor.. Sizin adaletiniz Hülagu'nunkinden daha iyi değil." (Dengé KOMKAR, sayı 28)

FİDEF'İN 6. KONGRESİ YAPILDI

Federal Almanya Türk İşçi Dernekleri Federasyonu (FİDEF) 6. Kongresi 24-25 Nisan tarihleri arasında Essen şehrinde yapıldı.

Divan seçimi, saygı duruşundan sonra gündem gereğince çalışmalara devam edildi. Türkiye'de cuntanın emekçi kitleler üzerinde uyguladığı baskıların, Federal Almanya'da yaşayan yabancı işçilerin çeşitli sorunlarının, artan yabancı düşmanlığının ve savaş kışkır-

tıcılığı gibi uluslararası sorunların değerlendirildiği kongreyi bazı Türkiyeli, Kürdistanlı ve yabancı örgüt temsilcileri izlediler.

Daha sonra Kongreye sunulan raporlar, delegeler tarafından çeşitli yönlerden değerlendirildi.

Davetli olan KOMKAR, Genel Sekreteri de Kongrede hazır bulunarak, bir kutlama mesajı sundu.

FİDEF'e yeni dönem çalışmalarında başarılar dileriz.

SOVYET ERMENİSTANI

Baştarafı sayfa 9 da

nin Yayılması Üzerine Arap Kaynakları" adlı çalışma bitmek üzeredir. Yine diğer bir çalışmamız da Ortaçağ Arap kaynaklarında Kürdistan ve Kürt Halkı başlığı altında yayınlanacaktır. Kürt dilinin araştırma konusu edilmesi üzerine çalışmalarımız gün geçtikçe genişlemektedir, bilhassa Kürt dilinin tarihsel olarak gelişme süreci, bölümümüzün üzerine eğildiği diğer önemli bir sahadır.

Sonuç olarak söyleyebiliriz ki, artık biz "Yakın-Ortadoğu Ülke ve Halkları" adlı seri dizinin Kürtlere ilişkin cildini bitirmek üzereyiz. Bu cilt içerisinde Kürdolojinin bütün dalları üzerine değerli incelemeler mevcuttur. Yalnız bölümümüz kadroları değil, aynı şekilde Moskova, Leningrad ve Tiflis'te bulunan kürdologlar da bu çalışmaya katkıda bulundular.

Halen Kürdoloji bölümünde 11 öğretim üyesi çalışmaktadır. Bunların üçü doktorasını tamamlamış, 4 tanesi bilimsel aday ünvanı adı altında çalışmakta, diğerleri ise çeşitli temalar üzerine uğraşmaktadır. Bu yıl iki doktora tezinin savunulması gerekir. Bizim uzakta çalışmada bulunan iki tane bilim emekçimiz de vardır.

İnanıyoruz ki çalışmalarımıza özenerek katkıda bulunan kürdologlar, Kürdolojinin gelişmesi için devlet tarafından sağlanan geniş olanakları önlerinde bulacaklardır.

Baştarafı sayfa 7 de

üzere faşist mahkemelerde yargılanan binler var. Açlık ve yoksulluk çeken milyonlarca emekçinin durumu ortada. Faşist zulüm altında bulunan milyonlara karşı yerine getirmemiz gereken görevlerimizin bulunduğunu gözardı edemeyiz. Onlar faşizme karşı direnirken, yurtdışında verilecek mücadele kendilerine güç katacak, moral ve maddi destek sağlayacaktır. Bu görevlerimizi başarmamız ise birlik halinde hareket etmemize bağlıdır.

Barış ve insanlık düşmanı NATO şeflerinin zirve toplantısını protesto etmek için Bonn'da düzenlenen 10 Haziran yürüyüşüne KATILALIM.

İşçi Sınıfı 1 Mayısı Yaşatacaktır

1 Mayıs yüzyıla yakındır dünyanın her yerinde işçi sınıfı tarafından, birlik, mücadele ve dayanışma günü olarak kutlanıyor. O, işçilerin baskıya ve sömürüye karşı verdiği mücadelede bir sembol haline gelmiş durumda.

Fakat aralarında faşist Türk cuntasının da bulunduğu az sayıdaki ülkede, işçi sınıfının diğer hakları gibi 1 Mayıs'ın kutlanması da yasaklanmış durumda. Emperyalizmin uşağı faşist güçlerin iktidara geldiği her yerde, grev, toplu sözleşme ve sendikal hakların yanısıra, süngü zoruyla yasaklanan haklardan biri de daima 1 Mayıs bayramının kutlanması oluyor.

Türkiye'de "Ata"sının izinde yürüyen, işbaşındaki faşist generaller cuntasının 1 Mayıs'dan korkması ve onu yasaklaması nedensiz değildir kuşkusuz. İşçi haklarına ve bu arada 1 Mayıs'a düşmanlık Türk burjuvazisinin iktidar olduğu sürece devam ettirdiği bir gelenek.

Ama elbette zorba burjuva hükümetleri 1 Mayıs'ı emekçilere unutturamazlar. Nitekim aradan yıllar geçti. İşçiler, köylüler ve diğer emekçi kesimler yoğun biçimde ezildiler. Ama, sonunda demokratik haklarını birer birer koparıp aldılar. Yasağa rağmen kullandıkları haklarından biri de 1 Mayıs'ı kutlamak oldu.

1976 yılında İstanbul'da yüzbinlerce emekçi kendi Bayramını coşkuyla kutladı. 1977'de ise O'nu kutlamak için meydanları dördüncü daha da çoktu. Burjuvazi bu gelişmeler karşısında şaşkına dönmüştü. Bu nedenle de İşçi Bayramını yasaklamak, emekçileri geriletme için haince ve alçakça planlar yaptı. CIA, MİT-Kontr-gerilla ve hükümet elele vermişlerdi. Ne olursa olsun 1 Mayıs'ın kutlanması engellenmeliydi. Bu yüzden ki 1977 1 Mayıs'ında İstanbul Taksim alanını dolduran yüzbinlerin üzerine kurşun yağdırıldı. Coşkulu işçilerin, öğrencilerin rengarenk bayraklarla süslediği alan kana bulandı. 33 emekçi yaşamını yitirdi ve yüzlerce ise yaralandı.

Faşist güçler bu saldırılarla emekçileri korkutacaklarını sandılar. Ama ertesi sene yanıldıklarını gördüler. Yüzbinler yeniden alanları doldurarak baskı ve terörden, katliamlardan yılmadıklarını, yılmayacaklarını gösterdiler.

Daha sonraki yıllar ise önce sıkıyönetim ve ardından da faşist cuntanın yönetimi altında geçti.

Faşist cunta, terör uygular ve bu arada işçi haklarını gaspederken bir sürü yalana da başvuruyor. Ama işçiler için elbette onların söyledikleri önemli değil. İşçileri ilgilendiren, kendi somut yaşamları, karşı karşıya bulundukları sorunlardır. Türkiye'de şu anda resmi rakamlara göre işsizlerin sayısı 3 milyondur. Kuşkusuz gerçekte işsizlerin oranı bunun kat kat üstündedir. Ama bunu bile doğru kabul etmek ve ortalama olarak her aileyi 5 kişiden hesap etsek Türkiye'de 15 milyon insanın işsizliğin sıkıntısına katlandığı açığa çıkar. İş bulabilmek o kadar güç hale geldi ki tekeli sermaye çevreleri işi olan işçileri "mutlu azınlık" olarak nitelendiriyorlar. Bugün asgari ücret brüt 10.000 lira civarında bulunuyor. Bu miktar ortalama ev kiralari düzeyinde. Fiyatlar durmadan artıyor, zamların yapıldığı gün yok gibi. Gerçek ücretler sürekli olarak düşüyor. 1963 yılında asgari ücretli çalışan bir işçinin, bir kilo et alabilmesi için 6 saat 17 dakika çalışması gerekiyordu. Şimdi ise bunun yapabilmek için 14 saat 12 dakika çalışmak zorunda. Diğer bir deyişle günde ortalama 8 saat çalışan ve asgari ücret alan bir işçinin bir kilo et alabilmesi için neredeyse iki gün çalışması gerek. Gene 1963'de asgari ücretle çalışan işçi bir kilo ekmek için 44 dakika çalışmak zorundaydı, şimdi bunun için 73 dakika zaman harcaması gerekiyor.

Türk-İş'e bağlı Petrol-İş sendikasının yaptığı hesaplamalara göre Kamu ve özel kuruluşlarda çalışan sigortalıların günlük gerçek ücreti 1963'te 17.91 lira iken, 1981 yılında bu rakam 13 lira 90 kuruşa düştü. Gerçek ücretler ilk kez 1980 yılında 1963'teki düzeyin altına indi.

Diğer bir araştırmaya göre faktör gelirleri içindeki emek gelirleri payı 1977 yılında %34 iken, 1978'de %28'e, 1979'da %26.9'a düşmüş bulunuyor. Ankara'da otobüs ücretleri 25 liraya çıkarıldı. Demir, çimento, akaryakıt, şeker ve daha ne kadar temel tüketim maddesi varsa tümüne zam üstüne zam yapılıyor.

İşte faşist cunta döneminde işçilerin durumu bu. Açlık çeken milyonlar var. Ancak gazetelerde yer alan bilgilere göre şirketler büyük kar elde ediyorlar. Gerçek durum böyle ama grev, toplu sözleşme im-

zalama hakkı rafa kaldırılmış, hiç bir sendikal çalışma yapılamıyor. Kısacası yok-sulluk içerisinde bulunan milyonlarca emekçinin tüm demokratik hakları yok edilmişken patronların karlarını arttırmaları için ne lazımsa yapıyor.

Elbette tüm bunları yapan halk düşmanı faşist cuntadan 1 Mayıs'ı yasaklaması beklenir. Başka şekilde davranması mümkün olamaz zaten.

F.Almanya'daki Kürdistan'lı emekçiler ise bu yıl ki 1 Mayıs'ı Alman ve diğer ülkelerin emekçileriyle birlikte kutladılar, bildiri dağıtıp afişleme yaptılar. KOMKAR'ın yanısıra AKSA Frankfurt şubesi de çıkardığı bildiriyi 1 Mayıs'ın anlamı ve önemi üzerinde durdu, ona sahip çıkılması doğrultusunda mücadele verilmesi gerektiğini belirtti. Gene aynı şube yoğun biçimde afişleme de yaptı.

Bu arada işçi düşmanı Alman faşistleri de Türkiye'dekiler gibi 1 Mayıs gösterilerine saldırmaya ve onları sabote etmeye kalkıştılar. Frankfurt kentinde özellikle Türk ve Kürt işçilerini hedef alan saldırı geri püskürtüldü ve Neo-Nazilerin hedefe ulaşmaları engellenmiş oldu.

Bu arada dikkati çeken diğer bir nokta ise faşist cuntanın borazanı halinde olan Türk basınının 1 Mayıs'la ilgili tutumuydu. Hürriyet ve Tercüman gazeteleri Başbakan Schmidt'in konuşmasına değindiler. Bu arada Milliyet gazetesi 1 Mayıs'ın coşkuyla kutlandığını yazarken, adeta ona karşı çıkmadığını gösterme havası yaratmaya çalışıyordu. Tercüman haberinde ise ağırlık Alman faşistlerinin yaptığı saldırıya yönelikti. Ama bu gazete açıkça olmasa bile üstü kapalı şekilde saldırıdan sevinç duyduğunu belli ediyor ve sadece biz değil, başkaları da 1 Mayıs'a ve ona katılan "komünist-kürtçülere" saldırıyorlar demeye getiriyordu.

Faşist cuntanın şakşakçısı basın Almanya'daki 1 Mayıs kutlamalarından bahsediyor ama Türkiye'de neler olup bittiğine hiç değinmek istemiyordu. Orada insanlar 1 Mayıs'ı kutladıkları için idamla yargılanıyorlar, faşist çete işçi bayramını yasaklamış durumda ve aynı gazeteler bu yasaklamaları destekliyor, hatta daha fazlasını istiyorlar. Türk burjuva basınının ikiyüzlü, insanlık düşmanı politikasını bundan daha iyi kanıtlayan ne olabilir ki?

Sertên salawexti: 6 mehi 10 DM, salı 15 DM.
Abone şartları: 6 aylık 10 DM, yıllık 15 DM.

Hesap-No: Postscheckamt Frankfurt
Konto-Nr. 405767 - 606

Xwedi
Sahibi

► Federasyona Komelên Karkerên Kurdistan lı Elmanya Federal

Navnişan: 6000 Frankfurt, Savigny Str. 75, Federal Almanya

Berpîrsiyar
Sorumlu

► A. Saydam

IMPRESSUM

Herausgeber: KOMKAR
Föderation der Arbeitervereine
aus Kurdistan in der BRD
Verantwortlicher Chefredakteur:
A. Saydam
Druck: Eigendruck